

בעזה"ש"ת

גלי מסכתא

עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]

מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת ביצה

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאו' = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיך.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך

נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות

תשנ"ט

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36

פעיה"ק ירושלים תובכ"א

טל : 571-2016 (02)

מסכת ביצה

פ"א ביצה

גמ' ב. - ד.

ביצה שנולדה בשבת/יו"ט לב"ש ותי' א' לר"א מותרת
לב"ה אסורה ואף בטלטול

[ר"נ - ביו"ט מחמירין כר"י בעומדת לביצים (בעומדת לאכילה מותרת);
הכנה דרבה - זימון מבעוד יום [ביום השישי והכינו (רש"י - אחשבה סעודת שבת, והכנה בשבת =
מוקצה)] בחול [גזרה אטו שבת אחר יו"ט] ואפי' בידי שמים אסור;
רב יוסף - גזרה שיתלוש פירות; ר' יצחק ור' יוחנן - גזרה שיסחוט]

ביצים בתרנגולת ששחט ביו"ט אחר השבת מותרות [לא שכיחא לא גזרו]

מח' ר"י ורבנן בדבר "לאוכלין" ולא "למשקין" אי כל היוצא הוי אוכלא דאפרת או לא (לרש"י לר' יוחנן
איפוך)

אין ביטול באלף:

(א) דבר שיש לו מתירין (לרב אשי אפי' בדרבנן, חוץ: כשאיסור לאו בעין, מין בשאינו מינו, הו"א
תחומין)

(ב) ביצה - חשובה - לר"ל לר"מ - כל שדרכו למנות (לר' יוחנן - את שדרכו)
(ג) לחכמים ור"ע - ו' או ז' פירות חשובין

(ד) תנא דליטרא קציעות (ר"י בשם ר' יהושע) - כל שיש בו מנין - אפי' בדרבנן

ספק קציעות תרומה ע"פ חבית - לר"מ לר"א - כפרודות ועולה בק' תחתונות,
לר' יהושע ולר"י ולר"א - בק' פומין,

לר"י לר' יהושע לא בטל חוץ מספק איזה מקום [לאו בת מנין]

אביי לר"א - לקח תרנגולת סתם - הובררה אח"כ אי לאכילה או ליגדל ביצים

גמ' ד. - ז.

שבת ליו"ט או יו"ט לשבת: רב (להל'), ר"י אמר ר"א - ביצה אסורה [כרבה] (לב"ש מותרת)
ר' יוחנן, ת"ק דר"י - מותרת [לא כרבה] אבל ביומיה אסורה

ב' יו"ט דגליות: רב (להל') - מותרת [ב' קדושות (מנהג אבותיכם)]
רב אסי - אסורה [ספק קדושה אחת (יומא אריכתא דרבנן)]

ב' יו"ט דר"ה: רבנן דר"י (ג.), רב ושמואל (להל') - אסורה [יומא אריכתא]

רבה - מר' יוחנן בן זכאי מותרת לבני א"י [ב' קדושות]

לחולקים - אסורה בכ"מ [רב יוסף - דבר שבמנין, רב אדא ורב שלמן - גזרה אטו בנין ביהמ"ק,

רבא - אפי' אחר ריב"ז קדושה אחת נשאר]

ר"י - מותרת [ב' קדושות]

נהרדעי - מותרת [לא איתרמי ר"ה ביום ל"א]

ר"א, רב, ר' יוחנן - שבת ויו"ט ב' קדושות

ר"א ורב סברי כהכנה דרבה (להל')

ר' יוחנן, רב יוסף, ר' יצחק, ר"נ, ת"ק דר"א חולקים

אבל ביצה ביומיה אסור אף בטלטול,

ר' יוחנן - ועצים שנשרו בשבת אסור להסיקן ביו"ט [אתי להקל ביומיה]

מבטלין איסור מוקצה דרבנן ברוב לכתחלה

דבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו [שובו לאהליכם, המה יעלו בהר, ריב"ז התיר מלהעלות רבעי
שבתוך יום א']

מת יו"ט ראשון יתעסקו עממין,

י"ט שני - ישראל - למר זוטרא בחשש יסריח, לרב אשי מ"מ [שויה כחול]
חוץ מזמן אומה רשעה [רש"י - יכופו למלאכה]
אפרוח שנולד ביו"ט - לרב אסור [מוקצה (לרש"י - נולד)] (עגל מותר - מוכן אגב אמו)
שמואל או ר' יוחנן - מותר [הואיל ואתקן לשחיטה, אתקן למוקצה]
ובעיניו סתומים אסור [שרץ]
רבה או רב יוסף - לר"י מוכן לאדם לא הוי מוכן לכלבים [חזי לאיניש]
מוכן לכלבים הוי מוכן לאדם [דעתו על כל דחזי]
רב - ביצה נגמרה ביציאתה: דמגדלת אפרוחים; כר' יוחנן דיציאת רובה מבעו"י מתיר ליו"ט אע"פ
שחזרה; לאפוקי מר' יוחנן - דוקא כולה
ביצים גמורות (רש"י - חלמון גמור) מעורות בגדין מותר בחלב
ר' יעקב - אסור (רב יוסף - ובנבילה מטמא, ואביי חולק)
בדק ביה"ש ואין ביצים והשכים ומצא - מותר [לא בדק יפה, אולי יצא רובה וחזרה] בדאיכא זכר
[תרנגולת תשמישו ונולד רק ביום]

גמ' ז: - ט.

בל יראה - ב"ש - שאור בכזית וחמץ בככותבת (רש"י כ"ו, הלמ"ס) ["שאור" מיותר]
משא"כ אכילה [פתח בשאור וסיים בחמץ]
ב"ה - שניהם בכזית [צריכותא, פתח בשאור וסיים בחמץ - ילפינן ביעור מאכילה]
ב"ש - ישחוט ויחפור ויכסה, לרבה - דוקא כשהעפר שלמטה נמצא כבר [שמא ימלך],
ורב יוסף חולק [שמחת יו"ט]
ב"ה - לכתחלה ישחוט רק כשעפר מוכן ממש [גזרה משום כתישה], ובדיעבד אי כבר שחט יכסה
כשדקר נעוץ (לרש"י - חפור ועומד) בעפר תיחוח
אפר כירה מעיו"ט מוכן הוא אבל לא לכסות דם כוי, וצואה לרבא
[רבא - דעתו לאו לספק, גזרה משום התרת חלבו, רש"י - טרחא דלאו מצוה]
לרבא הכין לצואה מותר לכוי, ור' זירא חולק, לנהרבלאי לציפור מותר לצואה
הוסק ביו"ט דוקא אי ראוי לצלות ביצה (רש"י - איידי דחזי)
הכניס עפר לגינתו, מלא קופה לביתו וייחד זוית - אינו מוקצה
נתערב בדם בהמה - יכסה בדקירה א'
רבה - שחט מעיו"ט לא יכסה ביו"ט
גלגל עיסה מעיו"ט - רבה - יפריש חלה [לרש"י - לא גזרו דמותר לגלגל ביו"ט]
אבוה דשמואל - אסור

גמ' ט. - יא:

ב"ש - אין מוליכין סולם משוכך לשובך, ב"ה - מותר
ב' לשונות אי המח' ברה"ר או ברה"י [אם יש היתר משום שמחת יו"ט, אם יש מראית עין להטיח
גגו, אם בצנעא ג"כ אסור]
רשב"א - לכו"ע מוליכין והמח' אי מחזירין
ר' דוסא - לכו"ע אסור להוליך אלא יטה או מדדין
ר"י - לכו"ע סולם של עלייה אסור
לב"ש צריך לנענע גוזלות מבריכה ראשונה [מח' אי גזרינן דממליך, אי שמחת יו"ט לקולא]
ב"ה - מספיק הזמנה בפה וצ"ל זה וזה [אין ברירה, רבא - יש ברירה אלא דלמא יטלטל ושביק]
רק בזמן ג' ומצא ב' מותרים [גוזלות עשויין לדדות ואפי' מקושרים מנתחין],
במצא גוזלות לפני הקן מותרים א"כ יש קן תוך נ' אמה בלי זוית
משמת חישב להוציאו בפתח א' - לרבה אין ברירה ולב"ש אף להבא אינו עולה ע"י מחשבה
לרבא לב"ה יש ברירה למפרע

הניח מעות מע"ש ומצא יותר/פחות לרבי מע"ש נשאר, לרבנן הכל חולין
מח' בב' כסיין/כיס א' (רב אשי - מקושרים)

ב"ש - אסור לטלטל עלי לצורך בשר, ב"ה - מותר [לרש"י - מח' אי כלי שמלאכתו לאיסור מותר לגופו]

לב"ש אין מוליכין סכין, טבח, בהמה, תבלין, בוכנא, מדוכה מרחוק [ממליך]

ב"ש - עור לפני הדורסן אסור (אבל מולחין עליו לצלי), ב"ה - מותר

[מח' אי צורך עיבוד מותר כדי שישחוט לשמחת יו"ט, רש"י - אם יש היתר דחוי למזגא]

אין מולחין חלב, לר' יהושע שוטחן (מח' להל')

מולח כמה חתיכות בב"א [חד טרחא]

מערים ומלח גרמא גרמא

ב"ש - סילוק תריסין אסור, ב"ה - מותר אף להחזיר [מח' אי מתירין בחנויות (תיבות) לשמחת יו"ט,

הו"א - אי יש בנין וסתירה בכלים]

רשב"א - מח' רק אם מותר אף להחזיר [בציר באמצע אי גזרינן אטו ציר מן הצד]

רש"י י. - יא:

טומאת פתחים של אהל המת - רש"י כאן - מדרבנן, רש"י לח. - הללמ"ס

איסור בנין וסתירה בתריסי כלי הבית - לרש"י - טירחא שלא לצורך

גמ' יב. - טו.

לב"ה מתוך שהותרה לצורך הותרה אף שלא לצורך [יאכל, לכל נפש, לכם, סברא]

אם אין עירוב והוצאה ליו"ט [ולא תוציאו משא ביום השבת] אין איסור טלטול אבנים

ר"י, אחרים - מתנות כהונה שהורמו או נשחטו מעיו"ט -

ב"ש - אין מוליכין ביו"ט (לר"י - אא"כ טפלה למתנות של היום) [רש"י - משום גזרה דאין מגביהן

תרומה], ב"ה - מוליכין (אבל לא תרומה)

ר' יוסי (להל') - לכו"ע מוליכין והמח' אם מוליכין תרומה

רבא - מוללין ביו"ט [רש"י - דש (אפשר מעיו"ט) כלאחר יד, ובשבת גזרו] וצריך שינוי

נפוח בשבת מיד ליד (לא כחול) מעט מעט בידו אחת ולא לחיקו [כמעשר]

ביו"ט מעט מעט ואפי' לכלי

מקלף שעורין ונותן לידו (הרבה) חייב במעשר [לרש"י - קבע] ומותר בשבת (לרש"י מפרק כלאחר יד)

דאינו מלאכת מחשבת

הכניס שבלין למוללן לרבי טבל, לר' יוסי בר"י פטור

אביי - ל"ק - אפי' לר' יוסי בר"י קטניות בתבלין הוי טבל [דרך לאכול מעט מעט]

ל"ב - אפי' לרבי לא הוי טבל [סתמו למירווח]

ר"ל - מעשר ראשון בשבלין - שמו טובלו לתרומת מעשר, ויעשה דגן [קנס],

ופטור מתרומה גדולה [רק מעשר מן המעשר]

אבא אלעזר בן גימל - תרומת מעשר במחשבה ובאומד [תרומתכם]

נידוך תבלין: ב"ש - במדוך של עץ, מלח - בשינוי; ב"ה - כדרכן, מלח - במדוך עץ

[הכל צריך מלח, מלח לא מפיגה טעמה - והיה לו לעשות עיו"ט]

שמואל, ר"מ - לכו"ע תבלין כדרכן ואף מלח עמהם

מלח בפנ"ע - ב"ש - בשינוי ולדבר מועט, ב"ה - כדרכה (רב אחא ברדלא - וצריך להטות המדוכה)

אביי - אין כותשין במכתשת גדולה; בקטנה מותר [כלאחר יד] חוץ מטיסני (נחלק א' לד')

רבא - לבני א"י אפי' בקטנה אסור [רש"י - עבדים מזלזלי]

בורר ביו"ט - ב"ש - בורר אוכל ואוכל

ב"ה - פסולת מאוכל כשיותר קל ולא בנפה, ר"ג - אף מדיח

בפסולת מרובה, הכל מוקצה

שילוח מנות ביו"ט - ב"ש - רק מנות, ב"ה - אף בהמה חי, ר"ש - אף תבואה
ולא בשורה של ג'; ג' מינים בג' תיקו
משלחין בגדים קשין של כלאים (רש"י - חזי לישב)
רב אשי - אין איסור כלאים כשאינן דרך חימום בכך, ורבא חולק
משלחין תפילין ביו"ט - דנאותין בחול; לר"י לא מנעל לבן [צריך אומן]
מוצא תפילין: לא מנטרא מכלבי - אפי' מארעא זוג זוג
מנטרא מכלבי ולא מגנבי - כשכבר בראשו מביא לביתו (כלאחר יד)
מכלבי ומגנבי - לבית הסמוך

רש"י יב. - טו.

טלטול אסור אטו הוצאה ורק לא גזרו בלצורך דאין רוב הציבור יכולין לעמוד בה לבטל עונג שבת
ושמחת יו"ט (רש"י לז).

לרש"י - מתוך מותר בלי צורך כלל מדאו', ורבנן גזרו בטרחא דלא צריך
תרומה ביו"ט - לרש"י - במוללין לרבי לאכול עראי [זהו גורנן] (לר' יוסי בר"י א"צ אפי' לקבע)
לר' יוסי בר"י בהכניסן לעיסה ונמלך למולל ביו"ט [ירדה תורת תרומה בהכנסתן]

תכרך נימא שעטנו - 1) נימא גסה ומתחממת, 2) עיקר הבגד מהנהו
קשין מותרין - לרש"י - בישיבה

היתר שמחת יו"ט: ישחוט ויכסה לב"ש, לרב יוסף לב"ש יכול לחפור לפני שחיטת עוף, הו"א
ישחוט כוי אפי' לא יכול לכסות, לב"ה סולם שובך, א"צ נענע גוזלות להזמנה, מטלטלין
עלי לצורך בשר, עור לפני הדורסן, החזרת תריסין, זורק קרבן נדבה כדי לאכול, מרבה
בשיעורים, לחכמים מילוי כלי, לר"י שקילא בקופיץ, פוחת בית להגיע לפירות לר"מ
אין היתר: אין כיסוי עוף שנשחט עיו"ט, לב"ש אין מוליכין סולם וכו' וכו', לב"ה אין שוחטין עוף
שצריך כיסוי, אסור לשטוח חלב ע"ג יתידות אע"פ שימנע משחיטה - דלא כר' יהושע.